

קדושי כסף ביחס לקנין כסף במהלך הסוגיות¹

רק במשנה הראשונה של הפרק הראשון במסכת קדושין מדובר על עניני קידושין. בשאר המשניות מדובר על הדרכים בהם ניתן לקנות עבדים, קרקעות, מטלטלין וכד'. משנתנו פותחת במילים "האשה נקנית", ובזה יובן הקשר בין משנתנו לשאר הפרק - פרקיננו הוא פרק הקנינים. משנתנו אומרת שהאשה נקנית בכסף, ומשניות בהמשך אומרות שקרקע (לדוגמא) נקנית בכסף. ננסה לברר אם לקנין הכסף באשה ובקרקע יש אותה משמעות. אתיחס רק לצדדים טכניים של הקנין ולא למהות הקנין באשה ובקרקע.

קידושין דף יא ע"א: "בית שמאי אומרים בדינר ובשוה דינר (אשה מתקדשת - ולא בפחות מכך). מאי טעמיהו דבית שמאי? אמר ר' זירא שכן אשה מקפדת על עצמה ואיך מתקדשת בפחות מדינר... רב יוסף אמר טעמיהו דב"ש כדברי יהודה אמר רב אסי, דאמר ר' י' אמר רב אסי כל כסף האמור בתורה כסף צורי ושל דבריהם כסף מדינא". במה חולקים ר' זירא ורב יוסף? נראה שמחלוקתם אליבא דב"ש וסודית. האם קדושי כסף באשה הוא כמו קניני כסף אחרים (בקרקע וכד'), ואם שקדושי אשה הם דבר אחר לגמרי. לר' זירא קדושי אשה לב"ש שונה משאר קנינים. האשה צריכה להנות מהכסף שהיא מקבלת ולא מספיקה פעולה קנינית סמלית. ע"פ כל ההסברים של הראשונים בדברי ר' זירא הסכום נקבע ע"פ הקפדתה של האשה. לרב יוסף לעומתו, אין ענין מיוחד באשה שהיא צריכה להנות מהכסף, אלא קנין כסף באשה הוא כמו "כל כסף האמור בתורה".

הבעיה שמתחבטים בה האמוראים צריכה להשאל גם להלכה אליבא דבית הלל. האם קדושי כסף הם מעיקר הדין כמו כל קניני הכסף, או יש להם גדרים שונים ויחודיים (כגון הנאה או הקפדה שמזכיר ר' זירא). הביטוי שנעשה צריך לפתור לנו שתי שאלות:
א - האם הדינים שיאמרו בקנין כסף מעיקר הדין תופסים גם לגבי קדושי אשה ולהפך, או שאין ללמוד מזה על זה.
ב - אם נראה שלהלכה הדינים שונים בין קדושי כסף וקנין כסף, האם נסביר שזה כך מעיקר הדין, או שנעמול להסביר מדוע היה צריך מדרבנן לתקן דבר שונה במקרה הספציפי הזה.
נראה שאולי בזה חולקים הראשונים באופן שטתי ועקבני במהלך הסוגיות שבפרקיננו.

גמ' דף ג ע"א: הגמ' מבררת אם ניתן לקנות אשה בקנין חליפין. מטיקה הגמ': "חליפין אתנהו בפחות משה פרוטה ואשה פחות משה פרוטה לא מקניא נפשה".

1. רוב הדברים נאמרו במהלך החזרה של שיעור ד על המשנה הראשונה בקידושין.

רש"י (ד"ה לא מקניא נפשה): "דגנאי הוא לה, הילכך בעיל לה תורת חליפין". כלומר, סכום הכסף נקבע ע"פ רגשותיה של האשה, ואולי ניתן להוסיף שבפחות משו"פ אין האשה יכולה להנות מהקידושין. את הדבר הזה מדייק רש"י מלשון הגמ' "מקניא נפשה".

תוס' (ד"ה ואשה): ר"ת לא גורס את המילה "נפשה". "...דלא בקפידא תליא מילתא אלא מ"ט משום דגמר קיחה קיחה שדה עפרון דכתיב ביה כסף, ובפחות משו"פ לא מקרי כסף". אף הרמב"ן (ד"ה למעוטי) גורס ומסביר בדרך זו:

נראה שרש"י ותוס' חולקים בשאלה שהבאנו לעיל:
 רש"י - קדושין אשה נלמדים באופן עצמאי והסכום נקבע ע"פ הקפדתה של האשה. תוס' ורמב"ן - קדושין אשה הינם כשאר קניני כסף. התוס' והרמב"ן לומדים שהגמ' לא ניסתה כלל לברר אם חליפין כקניין עצמאי קונה באשה. "שלא עלה על דעת לרבות אף חליפין, אלא מדין כסף... (רמב"ן) "ולא פריך מחליפין אלא משום דהוי כעין כסף דקרא... (תוס')". על זה עונה הגמ': "חליפין איתנהו בפחות משה פרוטה". והסביר התוס': "וא"כ אגנס מטעם כסף אלא קנין אחר הוא". ממילא אין סבה שנחשוב שאשה נקנית בחליפין בשיטת הרמב"ן. בסוגיא הולכים גם הקרובים לבית מדרשו: הרשב"א (ד"ה למעוטי), הר"ן, על הר"ן (ד"ה ואיכא למידק), והריטב"א (ד"ה סד"א). אולם נראה שרש"י לא נשאר דעת יחיד. בהמשך נזכרה שהרמב"ם סובה כרש"י. בסוגיתינו. חשוב לציין זאת כאן מכיון שיתכן שזהו המקור למחלוקת. כלומר מתוך פירושי הראשונים למילים "לא מקניא נפשה" הלכו הראשונים לשטתם במהלך מספר סוגיות.

גמ' דף ו ע"ב: הגמ' דנה אם אפשר לעשות קנין במתנה ע"מ להחזיר. מסיקה הגמ': "בכולהו קני לבר מאשה לפי שאין אשה נקנית בחליפין". תוס' (ד"ה לבר): "ונראה לר"י דלאו חליפין הוא ומדרבנן הוא דלא הוה קידושין, לפי שדרך העולם להחזיר החליפין והנני כעין חליפין דמי, ואתי למימר אשה נקנית בחליפין". גירסת רב האי גאון (בר"ן על הר"ן): "גזירא שמא יאמרו אשה נקנית בחליפין". הרמב"ן (ד"ה אלא) זכר הרשב"א והריטב"א גרסו כרב האי גאון. למרות שהתוס' לא גרס כך, נראה ברור שהתוס' והרמב"ן מסבירים באותו אופן. מעיקר הדין אשה לא שונה משאר קנינים שנקנים במתנה ע"מ להחזיר, ורבנן גזרו שלא תקנה משום הדמיון (הדל"ני או המצילאותי) לחליפין. והרי כבר למדנו שחליפין אינם קונים באשה ע"פ הסבר הרמב"ן והתוס'. הרמב"ם הל' אישות פרק כ"ה הכ"ד: "האומר לאשה הרי את מקודשת לי בדינך זה ע"מ שתחזירהו לי אינה מקודשת... הרי לא נהנית ולא הגיע לידה כלום". משמע שאינה מקודשת מעיקר הדין ולא מטעם גזירה, שהרי שאר דברים ניתן לקנות במתנה ע"מ להחזיר (מכר, פדיון הבן וכו'). מכאן שהצורך בהנאה ושיגיע משהו ליד האשה הוא יחודי לקדושי אשה מעיקר הדין, ואין קנין האשה דומה לשאר קניני כסף.

2. הרמב"ן מישב גם את גירסת רש"י ומסביר, שהאשה מחשיבה חפץ שמתקבל בקנין חליפין כפחות משו"פ גם כשהחפץ שוה יותר, מכיון שבקנין חליפין האשה צריכה (או שכך מקובל) להחזיר את החפץ. אבל לעולם נלמד שצריך להיות שוה פרוטה משאר קניני כסף.

רש"י (ד"ה אלא): "והאי לחליפין דמי כקנין בסודר שאלנו אלא אוחד בה ומחזירו". במבט ראשון אולי נדמה שרש"י דומה לתוס' ולרמב"ן שזוהי גזירה. אולם רש"י אומר שמתנה ע"מ להחזיר דומה לחליפין, וחליפין למדנו לשיטת רש"י לא קונה באשה משום שלא מקניא נפשה". א"כ גס' מתנה ע"מ להחזיר יאמר רש"י שאינה מקודשת מכיון שאין כאשה הנאה (ויש לה קפידא) וזה יהיה מעיקר הדין - כמו שיטת הרמב"ם!

לפ"ז כל אחד לשטתו. רש"י ורמב"ם - מדאורי' אינה מקודשת כל אין לאשה הנאה.

תוס' ורמב"ן - גזירה דרבנן שאינה מקודשת.

גמ' דף ז ע"א: הגמ' מבררת אפשרויות לקדש אשה, לא באופן הרגיל שהבעל נותן שו"פ לאשה. מקרים שנתינת הכסף אינה דוקא ע"י הבעל, ואין האשה בדוקא מקבלת את הכסף, כגון: "תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב". הגמ' דנה בארבעה מקרים: א. מקרה שנלמד מערב. ב. מקרה שנלמד מעבד כנעני. ג. מקרה שנלמד מדין שניהם - ערב ועבד כנעני. ד. מקרה של אדם חשוב.

אחד הנושאים שצריך לברר בסוגיא זו קשור למקרה שנלמד מדין ערב. כיצד האשה נקנית לבעלה בלי לקבל את כסף הקידושין לידה, במה האיש מקדש את האשה? לכאורה אי אפשר לומר שמקדש אותה בהנאה שנגרמת לאשה, שהרי הגמ' אומרת במפורש "אע"ג דלא מטי בהנאה לידה". ריטב"א (ד"ה ערב): בכלל אופן נאמר שמקדשה בהנאה שעושים את דבריה זה בדיוק כמו ההנאה שהערב משתעבד בה למלוה על פי הגמ' בב"ב (דף קעג ע"ב). הגמ' שם אומרת שלמ"ד אסמכתא לא קניא ערב משתעבד "בהנאה דקא מהימן ליה גמר ומשעבד נפשיה". אולם הריטב"א שם (ד"ה בההיא הנאה) לומד שהסבר הגמ' לפי ערב משתעבד בהנאה הוא גם למ"ד אסמכתא קניא. לפי זה אשה מתקדשת בדברי משתעבד בו, והדמיון לערב הוא ברור. נוכל לומר שגם כשקונים קרקע, אפשר לקנות בהנאה שעושים את דבריו - מדין ערב. רמב"ן (דף ח ע"ב ד"ה היתה): האיש מקדש את האשה במנה שנותן לפלוני, ובכל זאת האשה נקנית בדיוק כמו שזה פועל לגבי הערב, ולא בהנאה. בין לשיטת הרמב"ן ובין לשיטת הריטב"א, הדמיון בין קדושי כסף וערב הוא ברור. מחלוקת הרמב"ן והריטב"א אינה בקדושי אשה אלא בהלכות ערב. (גם הרשב"א שמסביר קצת אחרת בסוגיתנו מסכים לעקרון הדמיון בין אשה וערב). בכור מכאן שביט מדרשו של הרמב"ן אזיל לשיטתה.

1. לולא הסברה הריטב"א בב"ב קעג, לא היינו יכולים לומר שערב משתעבד בהנאה לכו"ע, והיה קצת דוחק לומר שהדין לגבי אשה תלוי במחלוקת לגבי ערב.
2. לתוספת באור בדברי הרמב"ן יתכן להסביר שהערב כאילו לווה מהמלוה א"א ומלוה ללווה ובכך מתחייב, וזה ע"פ דבורו שהוא יהיה ערב. כך הקידושין חלים באשה, שכאשר הבעל נותן מנה זה כאילו האשה נותנת מה שהיא קבלה מהבעל, שהרי זה ע"פ דיבורה. ואולי זה ע"פ: הסבר הראשון בירושלמי (שמוא ברמב"ן) שהבעל נעשה שליח של האשה לנתינת הכסף. ועדיין צריך להוסיף הסבר לדין שניהם.

ההלכות ברמב"ם בסוגיא זו, טעונות באור.
ארבעה מקרים נדונים בסוגיא הגמרא, סדר הדברים בגמ' הוא:

א. ערב ג. שניהם
ב. עבד כנעני ד. אדם חשוב.

ברמב"ם (אישות פרק ה הלכות כא, כב) הסדר הוא שונה.

בהלכה כא שני דינים - ערב ודין שניהם.

בהלכה כב שני דינים - עבד כנעני ואדם חשוב.

- א. מדוע כותב הרמב"ם את דין שניהם לפני דין עבד כנעני?
ב. הרמב"ם כלל לא מזכיר את העובדה שדינים אלו נלמדים מערב ומעבד כנעני.
ג. טעמו של הרמב"ם: "הרי את מקודשת לי בהנאת מתנה זו..." וכך בכולם, וזה סותר את גמרתו של אשה מגיעה הנאה לאשה?
ד. הרמב"ם בהל' מלוה ולוה (פכ"ה ה"ב) אומר, שאומנם במקרה שבית דין מינו ערב להלוואה (לא בשעת מתן מעות) משעבד הערב את עצמו בהנאה שהאמין ב"ד. אולם במקרה הרגיל, ערב משתעבד למלוה בשעת מתן מעות על ידי דבורו "ואינו צריך קניין". ברור מכאן שערב אינו דומה לקדושי אשה (שהרי באשה צריך קניין) וזה לכאורה סותר את הגמרא.

שמעתי ממור"ר הרב אלחנן סמט שליט"א שהרמב"ם למד בסוגיא באופן אחר. כאשר הגמ' אומרת "מקודשת מדין ערב" או "מדין עבד כנעני" אין אלו דברי רבא. רבא רק אמר שהאשה מקודשת וסתמא דגמ' מסביר שזהו דין ערב וכו'. באותו אופן יש להסביר במקרה הרביעי - אשה שנותנת מנה לפלוני ומתקדשת לו. רק במסקנה מבינה הגמ' שמדובר באדם חשוב, והוא מקדש את האשה בהנאה שהוא מוכן לקבל ממנה כסף. בשלב זה חוזרת בה הגמ' ומסיקה שכל הדינים שנלמדו לעיל ע"י רבא הם מדין הנאה ולא מדין ערב או עבד כנעני. לפי זה גם הסדר ההגיוני של הדברים משתנה, ולכן משנה הרמב"ם את הסדר בהלכותיו. בהלכה כא מובאים המקרים שהאשה מתקדשת בהנאה שעושים את רצונה. בהלכה כב ההנאות הם מסוגים אחרים. במקרה הראשון הנאת הפרוטה עצמה שהגיעה לאשה בגלל המקדש, ובמקרה השני הנאה של נתנת מתנה לאדם חשוב.
על פי הדברים האלו, הרמב"ם לשטתו שיש להבדיל בין קדושי אשה ושאר קנינים. האשה אינה מקודשת מדין ערב, אלא בגלל הנאה שהיא מקבלת, ובערב ובעבד כנעני הקניין (או השעבוד) חל מסבות אחרות.
לרש"י לא מצאתי הסבר ע"פ דרכינו.

עד כאן ראינו שלש סוגיות בהם חלקו הראשונים. הוכחנו שהרמב"ם (ורש"י) הדגישו את העובדה שלאשה צריך להגיע הנאה ע"מ שתתקדש, והרמב"ם ובית מדרשו (והתוס') הדגישו את הדמיון שיש מעיקר הדין בין קדושי אשה ושאר קנינים. אמנם יתכן שהרמב"ם חולק על הרמב"ם רק בכך שהוא מצריך שלאשה תגיע הנאה מהקידושין, אולם נראה שמחלוקתם יותר יסודית על פני מה שבארנו לעיל: לשטת הרמב"ם וסיעתו כל קדושי כסף באשה הם דין עצמאי לחלוטין, ולרמב"ם וסיעתו הקידושין הם קניין כסף ככל הקנינים.

גמ' דף יב ע"א: אם קדש את האשה בפחות משו"פ "אמר שמואל: חיישינן שמא שו"פ במדי".
הרמב"ם ע"פ הרא"ש: כאשר ידוע שוה פרוטה במדי, אם יכולה האשה להגיע לשם, וכך שהדברים שקבלה לא יתקלקלו, האשה מקודשת ודאי מדאורייתא.

כשלא ידוע אם ישו"פ במדי - מקודשת מספק דאו' שמא שוה פרוטה במדי.
 הרמב"ם ע"פ הפירוש המיוחס לתוס' ר"י הזקן: ספק מדאו' אם להתחשב
 במה שקורה במדי, או שקידושין תופסים רק מקומו ושעתו. בדבר שמתקלקל -
 אינה מקודשת ודאי. לשני ההסברים אליבא דשיטת הרמב"ם הספק הוא
 מעיקר הדין.

תוס' בריטב"א (ד"ה אמר שמואל): מדאו' אינה מקודשת. רבנן גזרו
 שמא יבואו אנשים ממדי ויראו שמקדשים כך וכן.
 רמב"ן (ע"פ הבנת הרשב"א ברמב"ן): מדאו' אינה מקודשת. רבנן חששו
 לקידושין מכיון שהמקדש והמתקדשת יכולים להגיע למדי.
 באופן בולט לתוס' ולרמב"ן אין הספק מדאורייתא, מכיון שידוע
 שהכסף בהקדש ובמכר קונה רק מקומו ושעתו, והרי קדושי כסף נלמדים
 משאר קניני כסף.

גמ' דף כח ע"ב: "אלא לרב נחמן דאמר פירות לא עבדי חליפין מאי
 איכא למימרק ה"ק: יש דמים שהן כחליפין, כצד, החליף דמי שור בפרה
 או דמי חמור בשור. מ"ט, סבה לה כך' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קוננו
 ומה טעם אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמרו לו נשרפו חיטין בעליה...
 מילתא דלא שכיח לא גזרו רבנן". במילים פשוטות רב נחמן אומר שאפשר
 לקנות מטלטלים בחוב שמחמת חכר. הקנין הוא קנין כסף, אולם הכסף לא
 ניתן בפועל והוא גם לא בעין, אלא שהוא החוב על מכירת השור. מכיון
 שמקרה כזה לא שכיח, לא גזרו חכמים על מקרה זה של קנין כסף.
 הקשו כל הראשונים: משמע מכאן שקונה במלוה. והרי מפורש בפרק
 שני (דף מז ע"א) שמלוה להוצאה ניתנה, וכן בקידושין בין במכר אי
 אפשר לקנות?

תירצו הרמב"ן הרשב"א והר"ן: כאן מדובר שקונה בהנאת מחילת המלוה
 כמו שלמדנו לגבי קידושי אשה בדף ו ע"ב. בין בקידושין ובין במכר
 אי אפשר לקנות במלוה ואפשר לקנות בהנאת מחילת מלוה.
 אולם רש"י בסוגייתנו לא הזכיר זאת. ודוקא לרש"י זה קשה,
 שהרי לשיטת רש"י לגבי קידושין, כשמקדש בהנאת מחילת מלוה צריך לומר
 זאת בנוסח מיוחד: "התקדשי לי בהנאה זו שאת היית נותנת פרוטה לאדם
 שיפויסני על כך". (בנגוד לראשונים אחרים שמסתפקים בכך שיוודיע
 שמקדש בהנאת המחילה ולא במלוה עצמו). והרי לרש"י ודאי שצריך לומר
 שמדובר בהנאת מחילת מלוה, אם אכן היה כך.

רמב"ם הל' מכירה (פרק ה"ד): "... ואמר לו ראובן מכור אותך
 לי ב-50 זוז. שיש לי בידך דמי המכר, ואמר לו הן, קנה ראובן המטלטלין
 בכל מקום שהם... אבל אם היה חוב לו עליו שלא מחמת מכר ואמר לו מכור
 לי המטלטלין בחוב שיש לי אצלך ורצו שניהם, לא קנה עד שיגביה".
 פורש פוסק הרמב"ם שאפשר לקנות בחוב מחמת מכר למרות שמלוה להוצאה
 ניתנה. מקשים כולם כיצד סותר הרמב"ם את הגמ' בדף מז ע"א שהבאנו,
 ומתריצים שהרמב"ם לא פסק אותה להלכה, ודחה סוגיא זו מפני סוגיא
 בב"מ פרק הזהב, או מסבות אחרות. כמובן מבארים את הסברא בשטתו,
 מדוע לא אומרים מלוה להוצאה ניתנה.

הלחם משנה במהלך קושיותיו שואל גם על הסתירה לכאורה בדברי
 הרמב"ם. הרי לגבי קדושי כסף כתב הרמב"ם שאי אפשר לקדש במלוה, ולא
 חלק בין מכר והלוואה. ותירץ: "על כרחך צריך לומר דלא תלי הא בהא,
 אלא שאני אשה דלא סמכה דעתה". במשפט אחד סכם הלח"מ את כל דברינו
 בשיטת הרמב"ם, הרמב"ם ממשיך לשטתו שאין להשוות בין קדושי כסף
 וקנין כסף. אומר הלח"מ שאשה לא סמכה דעתה, ואולי מתכוון לשלוח

אותנו למקום ממנו התחלנו, גמ' בדף ג' ע"א: "אשה בפחות משה פרוטה לא מקניא נפשה".¹

הנצי"ב בספרו מרומי שדה על מסכת קידושין מביא את שיטת רש"י בנושא. בדף ו' ע"ב בענין המקדש במלוה מדייק הנצי"ב מארזכות לשונו של רש"י. "פ' רש"י ד"ה אינה מקודשת, דקחה משדה עפרון גמרינך דיהיב מידי בשעת קידושין וכו'. ואינו מובן מאי בעי רש"י בזה, מאי נפ"מ אי נפקא לן משדה עפרון או מויצאה כנס אין כסף כרב. ונראה דס"ל לרש"י דאביי (שאומר בסוגיתנו שהמקדש במלוה אינה מקודשת) לא בא לומר שמעתמא דרב להלן דף מז' ע"א 'המקדש במלוה אינה מקודשת', אלא שבאמת חולק אביי על רב ובכ"ז אינה מקודשת. דשם מביאר דלרב דלכמו שאינה מקודשת ה"ה במכר לא קנך, כמבואר בסוגיא שם דמקשה על הא דתניא ושויין במכר שזה קנה, אי אמרת מלוה להוצאה ניתנה במכר דמאי קנה, וס"ל לרש"י בשיטת הר"ף והרמב"ם ודמכר קוניין במלוה, וכמ"ש רש"י בפירושו בב"מ דף סג' ע"א, דהקונה במה שהיה נושה בחבירו והוא חוזר קאי במי שפרע. ומובן דבשדה קונה ולא כשיטת התוס'". (הנצי"ב תולה את מחלוקת רב ואביי במחלוקת לגבי שעבודא דאורייתא, לרב - שעבודא לאו דאורייתא - לא קונה שדה במלוה. לאביי - שעבודא דאורייתא - קונה שדה במלוה) "... ומכ"מ (לאביי) אינה מקודשת, וע"כ הטעם משום דס"ל דנפק"ל קיחה קיחה משדה עפרון, ולא מקניין דהתם אלא ממעשה שהיה. והכי מוכרח להלך דף יא כמבואר שם. והמעשה היה בנתינה ממש, אבל אי הוי אביי ס"ל מדרשא דרב הויצאה חנם וכו'. באמת הוי אמינא המקדש במלוה מקודשת כמו בשדה דכתיב שדות בכסף וקנו ומלוה בכלל כסף".

ע"פ הנצי"ב בשיטת רש"י יוצא, שכמו שבשיטת בית שמאי מצאנו מחלוקת אמוראים אם קדושי כסף שויים לקנים כסף, כך בשיטת בית הלל חולקים האמוראים אם קדושי כסף שויים לקניין כסף.

שיטת רב: "בכסף מנלך... אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ויצאה חנם אין כסף וכו'". בקדושי אשה יש נתינת כסף וזה בדיוק כמו בקניין שדה. רב בדף מז' ע"א אינו מבדיל בין מכר ואשה, ובשניהם אי אפשר לקנות במלוה. (ע"פ הנצי"ב - רב לשטתו שעבודא לאו דאורייתא).

שיטת אביי: "ותנא מייתי לה מהכא דתניא 'כי יקח... אין קיחה' אלא בכסף וכן הוא אומר נתתי כסף השדה קח ממני". לא לומדים קיחה קיחה משדה עפרון, אלא לומדים ממעשה שהיה בשדה עפרון - נתינה של כסף ממש. ושאר עניני הכסף שבקידושין אינם קשורים לקניין כסף בשדה. אביי חולק על רב בענין מלוה, שבמכר קונה ובאשה לא קונה. (ע"פ הנצי"ב - אביי בשיטת רב אושעיא שעבודא דאורייתא). במהלך הסוגיות בגמרא תפס רש"י כשיטת אביי.

1. אולי לאור דברינו ניתן להוסיף התבוננות בדברי הרמב"ם שמונאים ברמב"ן על ספר המצוות בפרש השני, שקדושי כסף הם מדברי סופרים לעומת שער וביאה שהם מדאורייתא. הגמ' לומדת קדושי כסף "קיחה קיחה משדה עפרון ואין קיחה אלא בכסף וכו'". אילו הלמוד היה מדאורייתא, היינו חייבים לומר שקדושי כסף הם כמו קניין בשדה. והרי הרמב"ם מכח סברתו ומכח הסוגיות למד שקדושי אשה שונים במהותם מקניין רגיל. על כרחך הלמוד משדה עפרון הוא אסמכתא בעלמא לקדושי כסף.